

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

- N.B.:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
2) Use of map stencil is allowed.
3) Draw sketches and diagrams wherever necessary.

1. What is Planning ? Explain the major types of planning in detail. 20

OR

Give the various problems associated with regional planning.

2. Define the planning regions and explain the types of regions with suitable examples. 20

OR

Explain Perroux's Growth Pole Theory on regional planning.

3. Describe the concept of regional disparities in the development and give the various basis of its measurement. 20

OR

Explain the Rostow's Model of stage of development.

4. Explain the Five-Years Plans for the development of India. 20

OR

Describe the changing pattern in planning mechanism with the help of NITI Ayog in India.

5. Explain the problems for the development of rural area in India. 20

OR

Describe the nature of Metropolitan Planning in Mumbai Metropolitan region.

(वेळ: ३ तास)

[गुण: १००]

- सुचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) नकाशा स्टॅन्सिल वापरण्यास अनुमती आहे.
४) आवश्यकतेनुसार रेखाटने आणि आकृत्या काढा.

१. नियोजन म्हणजे काय ? नियोजनाचे प्रमुख प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा. २०
किंवा
प्रादेशिक नियोजनाशी संबंधित विविध समस्या स्पष्ट करा.
२. नियोजन विभागाची व्याख्या सांगून प्रदेश विभागांचे प्रकार थोडक्यात लिहा. २०
किंवा
प्रादेशिक नियोजन संदर्भात पेरोचा वृद्धी-ध्रुव सिद्धांत स्पष्ट करा.
३. 'विकासातील प्रादेशिक विषमता वर्णन करून तिच्या मोजमापाच्या विविध आधाराचे वर्णन करा. २०
किंवा
रॉस्टो यांचे विकास अवस्थांचे प्रतिमान स्पष्ट करा.
४. भारताच्या विकासासाठीच्या पंचवार्षिक योजनांची माहिती विशद करा. २०
किंवा
नीती आयोगाच्या आधारे भारतीय नियोजनाच्या बदलत्या यंत्रणेचे वर्णन करा.
५. भारतातील ग्रामीण भागाच्या विकासासाठी विविध विकास कार्यक्रमांची माहिती स्पष्ट करा. २०
किंवा
मुंबई महानगर प्रदेशातील महानगरीय नियोजनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
